

РОЗДІЛ III

Регіональні студії

УДК 378.014.25(438):659.1

Ольга Богородецька,

кандидат політичних наук,

доцент кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

<https://orcid.org/0000-0002-5878-0068>

bogorodecka@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ПРОМОЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

У статті розкрито особливості формування та становлення промоції вищої освіти Республіки Польща. Проаналізовано процес інтернаціоналізації вищої освіти в Польщі від початку 1990-х рр. Підкреслено важливість формування навчальних програм для іноземних студентів саме англійською мовою. Вивчено роль європейської програми ТЕМПУС у підтримці та реалізації реформ вищої освіти в Республіці Польща. Проаналізовано особливості долучення польських вузів до програми «Еразмус», що значно вплинула на розуміння та специфіку навчального процесу в інших країнах. Цю ініціативу розглянуто в межах цього наукового дослідження, у контексті її ключової ролі для вивчення зарубіжного досвіду надання послуг у сфері вищої освіти й поширення мобільності студентів та викладачів. Представлено ключові аспекти діяльності незалежної неприбуткової освітньої фундації «Перспективи». Вивчено її роль і місце в системі промоції та підтримки вищої освіти Республіки Польща. Проаналізовано зміст і роль Стратегії міграційної політики Польщі у формуванні системи промоції вищої освіти. У статті вивчаються функціональні особливості участі урядових інституцій у формуванні бренду польської вищої освіти за кордоном. Визначено роль Міністерства науки і вищої освіти Республіки Польща в підтримці престижу польської науки й зміцнення її позицій на академічній та науковій карті світу. Проаналізовано законодавчу базу, яка використовується для проведення промоційної роботи в галузі вищої освіти Республіки Польща. Крайні практики реалізації науково-освітніх і дослідницьких програм та ініціатив, визначено в рамках цього наукового дослідження. Детально вивчено й проаналізовано польські програми розвитку вищої освіти, особливості їх формування, запровадження та оцінки. Розкрито особливу роль діяльності польської Національної агенції академічних обмінів, що функціонує з метою координації процесу інтернаціоналізації польських академічних і дослідницьких установ.

Ключові слова: вища освіта, Республіка Польща, промоція, програми, освітня політика.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. На загальноєвропейському рівні повноваження щодо промоції вищої освіти покладені на Європейську комісію, котра через ініціювання різноманітних програм і проектів утілює в життя рішення спільних

декларацій країн-членів ЄС. Зі свого боку, кожна країна-член ЄС формує власну систему промоції вищої освіти. Така система передбачає комплекс заходів й ініціатив, що формуються на національному рівні з урахуванням потреб та особливостей кожної країни. Зауважимо, що формування системи промоції вищої освіти європейських країн залежить від бренду країни, її іміджу на міжнародній арені, рівня соціально-економічного розвитку та багатьох інших факторів. Тому при міністерствах закордонних справ більшості європейських країн функціонують відповідні департаменти публічної дипломатії, що займаються формуванням бренду країни, створенням її позитивного іміджу й поширенням демократичних цінностей. Зі свого боку, при міністерствах освіти та науки функціонують відповідні структури, які безпосередньо чи опосередковано відповідають за промоцію вищої освіти. Також важливо відзначити й діяльність наукових кіл та організацій, що виконують таку саму функцію при університетах. А. Пабіан указує на те, що «в промоційній роботі університету головний інтерес становлять студенти, тому освітня пропозиція має бути певним чином застосована відповідно до їхніх потреб і вимог. Стратегія промоції дає змогу університетам вести своєрідний діалог зі своїми студентами, або надавати інформацію про напрями освіти, ціни на послуги й ін., а також отримати зворотний відгук від студентів, які стали активними учасниками освітнього процесу» [8, с. 31].

Стратегія промоції вищої освіти в Республіці Польща, що реалізується впродовж останніх років, дала позитивні результати. Зокрема, це стрімке зростання кількості іноземних студентів і викладання навчальних дисциплін різними мовами світу. Шлях формування та реалізації цих промоційних заходів досить корисний для України, у контексті її євроінтеграційного курсу та необхідності реформи системи вищої освіти й підходів до неї.

Аналіз останніх досліджень та публікацій засвідчив, що проблематика промоції вищої освіти є недостатньо вивченою в Україні, а основні теоретико-методологічні напрацювання належать зарубіжним ученим, у тому числі стосовно Республіки Польща вивчення на науковому рівні проблеми промоції вищої освіти теж є досить обмеженим. Відзначимо праці А. Пабіан [8] та Й. Возніцького [18]. Основний матеріал статті побудовано на офіційних даних Міністерства науки й вищої освіти Республіки Польща [4], окремих фондаций та інтернет-сторінок навчальних програм й освітніх ініціатив.

Мета статті – аналіз та всебічне висвітлення ключових особливості становлення й розвитку промоції вищої освіти Республіки Польща.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Процес інтернаціоналізації вищої освіти в Польщі розпочинається в 1990-х рр. Так, у 1993 р. в медичних академіях Варшави й Познані затверджено перші навчальні програми для іноземних студентів англійською мовою. Пропозиція дуже швидко стала популярною серед зарубіжних абітурієнтів, оскільки запропоновано високу якість освітніх послуг за відносно низьку платню, порівняно з іншими медичними закладами освіти такого типу інших

країн. Як наслідок, ці академії за досить короткий проміжок часу сформували власний бренд на міжнародному ринку освітніх послуг, отримавши значну кількість іноземних студентів. Пізніше англійські навчальні програми з'явилися в інших університетах Польщі, зокрема у Варшавському політехнічному університеті на факультеті електроніки та інформаційних технологій [8].

У цей період Польща приєдналася до європейської програми «ТЕМПУС», що передбачала співпрацю між країнами ЄС і країнами-партнерами у сфері вищої освіти. Загалом ця програма націлена на підтримку реформ вищої освіти в країнах Центральної й Східної Європи [7]. Кошти в рамках цієї програми дали змогу придбати навчальне комп'ютерне обладнання, відкрити офіси міжнародного співробітництва в декількох університетах. Для багатьох закладів вищої освіти в рамках програми ТЕМПУС це були перші закордонні контакти працівників адміністрації з партнерськими університетами за кордоном. Польське Міністерство науки та вищої освіти підкреслює, що отримані компетенції, міжнародні контакти й досвід, накопичений у рамках програми «ТЕМПУС», значно допомогли польським університетам вийти на міжнародний ринок освітніх послуг і заявити про власний спектр можливостей для освіти [4].

Деяко пізніше, 1998 р., Польща приєдналася до ключової програми ЄС із підтримки вищої освіти й поширення мобільності – «Еразмус». Проте активна участь у цій програмі відбувалася після приєднання Польщі до ЄС у 2004 р. Саме тоді зростає бюджет програми для Польщі, розширюються можливості для співпраці. Польща як повноправний член ЄС починає активний обмін студентами й викладачами з усіма країнами-партнерами програми [3, с. 23]. Політичні та економічні трансформації в Польщі після приєднання до ЄС вимагали також трансформацій у системі вищої освіти. Країна долучилася до Болонського процесу і Європейського простору вищої освіти. Проте, як зазначають багато дослідників, стандарти Болонської системи були досить часто нав'язані університетам без глибокого розуміння їх суті. Також відзначається певна пасивність у реалізації освітньої політики у сфері вищої освіти. Існувала тенденція «дикої інтернаціоналізації», коли головним завданням закладів вищої освіти, особливо приватних, ставав пошук іноземних студентів, інакше кажучи, короткотерміновий фінансовий інтерес. Як зазначають польські дослідники, шлях до визначення саме якісних коефіцієнтів, а не кількісних у системі вищої освіти, був досить тривалим [16].

Крок за кроком формувалося стратегічне мислення про важливість інтернаціоналізації вищої освіти Польщі. Глобальні процеси у світі початку ХХІ ст. давали більші можливості для вивчення зарубіжного досвіду та початку якісних трансформацій. Зазначимо, що таким головним двигуном інтернаціоналізації дидактичного процесу й досліджень ставали представники академічного та адміністративного персоналу університетів. Основний акцент при цьому зроблено на адаптацію навчальних програм до вимог Болонського процесу та активне впровадження нових навчальних програм з англійською мовою викладання.

При цьому постала потреба в організації потужного зарубіжного маркетингу, який із часом переріс у повноцінну промоцію вищої освіти. Залучення іноземних студентів та аспірантів вимагало активних кроків в організації їх проживання й навчання на території Польщі. Для цього створювалися відповідні відділи при університетах у справах іноземних студентів, аспірантів й осіб, які навчаються в рамках обмінів та навчальних практик. Однак перші спроби промоції вищої освіти Польщі можемо віднести до діяльності освітньої фундації «Перспективи» (пол. «Perspektywy»). Ця структура є незалежною неприбутковою організацією, що заснована в 1998 р. з метою промоції й підтримки освіти. До роботи фундації залучено ректорів польських університетів, видатних громадських діячів, зацікавлених у розвитку вищої освіти в Польщі. Потрібно відзначити, що фундація «Перспективи» відіграє важливу роль у сфері як зовнішньої, так і внутрішньої промоції вищої освіти. Організовує публічні дебати та семінари, інформаційні кампанії для старшокласників і студентів про можливості вищої освіти, приваблюючи кожного року понад 200 тис. молоді. Відзначимо, що фундація «Перспективи» організовує й публікує національний рейтинг кращих вищих навчальних закладів у Польщі [9].

Зарубіжна діяльність фундації «Перспективи» розпочалась ще у 2002 р. Промоційна робота полягала в презентації польського ринку освітніх послуг на освітніх виставках і ярмарках кар'єри за кордоном. Так, представлено польські рекламні освітні стенди на виставці «Образование и карьера» в Москві з 2002 по 2005 р., у Парижі – «L'Etudiant» й Пекіні – «China Education Expo» у 2005 р. [16]. Тісна кооперація Фундації з Об'єднанням ректорів вищих навчальних закладів Польщі стали плацдармом для безлічі ініціатив та активної промоційної роботи у сфері вищої освіти.

Зі свого боку, фундація «Перспективи» на сучасному етапі виконує обов'язки Національної координаційної структури в рамках Програми ярмарків європейської вищої освіти (англ. «*European Higher Education Fairs*») і, отже, забезпечує присутність понад 50 польських вищих навчальних закладів на Ярмарках освіти в Індії, Китаї й деяких країнах Азії. Відзначимо, що Фундація публікує й розповсюджує в електронній формі інформаційні бюлетні для всіх вищих навчальних закладів Польщі, надаючи інформацію щодо вищої освіти в зарубіжних країнах та процесу її інтернаціоналізації [9]. Ініціатива Фундації «Перспективи» й Об'єднання ректорів вищих навчальних закладів Польщі щодо створення програми «Study in Poland» була також своєрідною відповіддю на вимогу ЄС щодо реалізації Болонського процесу. Ця програма стала національним прототипом ключового проекту ЄС із промоції європейської вищої освіти – «Study in Europe».

У контексті вищезазначених зрушень також зауважимо про певні трансформації в питаннях науки й вищої освіти, які паралельно відбувалися на державному рівні. Зокрема, поправка до Закону про вищу освіту Республіки Польща «Закон про вищу освіту, наукові ступені і звання, а також зміну деяких

інших актів» від 18 березня 2011 р., у статті 55 якої містяться положення щодо діяльності Польської акредитаційної комісії, яка, серед іншого, здійснюватиме підтримку й моніторинг систематичного підвищення якості освіти та промоції навчальних закладів [17].

У 2012 р. за ініціативи Міністерства науки та вищої освіти РП розпочинається національна програма підтримки найкращих наукових осередків у Польщі. Такі осередки отримували статус Національного провідного наукового центру (пол. Krajowe Naukowe Ośrodki Wiodące (KNOW)). Обрано кілька провідних факультетів й інститутів, які отримали до 50 млн злотих на п'ять наступних років, серед іншого, для «зміцнення науково-дослідницького потенціалу, удосконалення наукових кадрів, створення привабливих умов для проведення досліджень, побудови міцного й упізнаваного бренду, а також підвищення заробітної плати науковців або працевлаштування іноземних учених у Польщі» [5]. Зазначимо, що така програма виконувала подвійну функцію, а саме розвиток власної освіти, підтримку польських науково-дослідних центрів, їх модернізацію, з одного боку, та підвищення рейтингів польських науково-дослідних установ, університетів у європейських та світових рейтингах – з іншого. Була поставлена також ціль щодо формування потужного бренду передових університетів Польщі як для внутрішнього, так і зовнішнього ринків абітурієнтів. Адже іноземні студенти ставали для Польщі «надзвичайно важливою групою іммігрантів, котра, завдяки навчанню в польських університетах, отримувала ґрунтовний капітал знань та інтеграційний потенціал, який міг бути використаний у разі їх подальшого перебування в Польщі після закінчення навчання. Тому рекомендовано запроваджувати заходи щодо підтримки й сприяння в проживанні іноземним випускникам польських університетів» [11, с. 37], – зазначено в документі Міністерства внутрішніх справ та адміністрації щодо створення Стратегії міграційної політики Польщі від 20 липня 2011 р.

У цьому контексті відзначимо важливе значення промоції вищої освіти Польщі на різних рівнях як внутрішньої, так і зовнішньої політики держави. Адже питання промоції вищої освіти активно вивчалось на рівні вищезгаданого Міністерства внутрішніх справ та адміністрації. Так, під час підготовки Стратегії міграційної політики Польщі робоча група з питань міграції підкреслювала, що, незважаючи на зростання кількості іноземних студентів у Польщі, усе ж освітні послуги польських університетів і надалі вимагають популяризації шляхом інформаційних та промоційних заходів за кордоном. Експерти відзначали, що «існує потреба в інтенсифікації промоції, особливо за допомогою активізації роботи всіх публічних інституцій, котрі в межах своєї діяльності мають за завдання такі, що стосуються промоції польських вищих навчальних закладів і навчання в Польщі (уключаючи інформацію про освітні послуги в Польщі). Ішлося, про ефективне використання державних коштів без створення окремої інституції з питань промоції вищої освіти, а використання наявних структур, наприклад Фонду

розвитку системи освіти, у тісній співпраці з університетами» [11, с. 38]. Серед ключових завдань ставилися:

- збільшення привабливості польської вищої освіти для іноземців шляхом підготовки академічних працівників до викладання іноземними мовами;

- поширення інформації щодо можливостей навчання в Польщі через усі можливі зацікавлені сторони, а також проведення відбору кандидатів на навчання в Польщі в тих регіонах або країнах, які, щодо зовнішньої політики Польщі є пріоритетними;

- створення комплексної системи набору іноземців (кандидатів на навчання), що охоплюватиме заходи, пов'язані з відбором кандидатів, так і роботою відповідних консульських служб щодо питань державної безпеки; наведена система повинна уможливити усунення потенційних нелегальних іммігрантів шляхом відбору осіб, які насправді зацікавлені в навчанні в Польщі;

- спрощення процедур, пов'язаних з отриманням іноземцями дозволів на тимчасове перебування в країні, зокрема студентів і науковців, а також одночасне проведення превентивних заходів, які б унеможливлювали використання вищезгаданих процедур, лише з метою легалізації перебування;

- установа правил моніторингу процесу навчання іноземців у Польщі, завдяки створенню центрального реєстру осіб, котрі навчаються у вищих навчальних закладах Польщі;

- багатопланове використання ресурсів, призначених на розвиток та підтримку стипендіальних програм, що заохочуватимуть іноземців до навчання в Польщі в тому числі в університетах зі спеціальностями, що важливі з огляду на реалізовані ними наукові дослідження, а також потреби ринку праці [11, с. 38].

Важливо, що на цьому етапі також почала впроваджувалася Стратегія розвитку вищої освіти Польщі на період 2010–2020 рр. Зокрема, напрацювання Фондації польських ректорів (пол. *Fundacja Rektorów Polskich*) дали змогу представити головні постулати на яких має будуватися вища освіта Польщі. Професор Варшавської політехніки Є. Вожніцкі представив їх в окремій публікації, визначивши такі головні сфери:

- освітня діяльність вищого навчального закладу;
- наукова й науково-дослідна діяльність вищого навчального закладу;
- співробітництво вищого навчального закладу з оточенням [18, с. 100].

Ця крайня позиція включала підвищення ступеня інтернаціоналізації польської вищої освіти та її місця в міжнародних рейтингах. Серед іншого йшлося про формування бренду університетів, уключаючи отримання ними престижних акредитацій [18, с. 104]. Ці та інші завдання планувалося реалізовувати шляхом створення Національної агенції академічних обмінів. Така структура мала займатися:

- поширенням освітніх пропозицій польських університетів (у тому числі е-навчання) за кордоном, серед іншого особливого значення надано регіону країн Східної Європи;
- професійною промоцією Польщі як місця для навчання й наукових досліджень;
- створенням інноваційних форм експорту освітньої пропозиції польських університетів;
- розробкою й запозиченням в університети ноу-хау щодо ключових аспектів розвитку співпраці з зарубіжними країнами;
- підготовкою професійних кадрів та промоцією передового досвіду у сфері співпраці із зарубіжними країнами;
- підтримкою в організації завдань, пов'язаних із мобільністю студентів та викладачів;
- промоцією методології інтегрованого вивчення мови й предмету, зокрема шляхом розповсюдження навчальних матеріалів і проведення відповідних тренінгів для викладачів [15, с. 79].

У вищезгаданій Стратегії також розглянуто питання, пов'язані з внутрішньою промоцією вищої освіти. Цей напрям мав розвиватись з урахуванням двох інформаційних кампаній:

- промоція індивідуальної та суспільної користі, отриманої за рахунок навчання на бакалавріаті, спрямованої, передусім, на учнів загальноосвітніх шкіл і їхніх батьків;
- промоція серед роботодавців ідеї, що освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра гарантує достатній рівень освіти для роботи в багатьох сферах [15, с. 53].

Також особливо акцентовано на співпраці університетів із працедавцями у сфері створення й реалізації навчально-освітніх програм. Компетенції отримані студентами в процесі навчання за цими програмами, давали змогу більшою мірою відповідати реальним потребам працедавців. Отже, це давало змогу збільшити працевлаштування цих випускників і підвищити їх суспільний та економічний престиж. Стратегія включала положення, що включали проведення заходів у сфері адаптації освітньої пропозиції університету до потреб ринку праці та впізнаваності університету серед роботодавців. Для реалізації цих завдань ініційовано дослідження кар'єри випускників на ринку праці та циклічні регіональні дослідження щодо ступеня задоволення працедавців рівнем приготувань до роботи випускниками університетів [15, с. 69].

У 2015 р. польські вчені опублікували досить важливу працю під назвою «Діагностика вищої освіти» в рамках Програми розвитку вищої освіти Польщі до 2020 р. Робота цікава тим, що автори зазначають про особливу потребу у вивченні зарубіжного досвіду з питань промоції вищої освіти. Серед іншого вказано, що зарубіжні університети промують себе за допомогою так званих «масових відкритих онлайн-курсів (англ. *Massive Open Online Courses*); зростання рівня «незалежності» у навчальному процесі (наприклад, у рамках відкритих лабораторних занять, під час яких студенти виконують

практичні завдання, навчаючись одне від одного); розвиток багатопрофільної освіти [1, с. 203].

У цей період Міністерство науки і вищої освіти Польщі ініціює Програму розвитку вищої освіти на період із 2015 по 2030 рр. У ній ідеться, серед іншого, про:

- покращення якості наукових досліджень;
- підтримку інноваційного розвитку;
- інтернаціоналізацію науки;
- підтримку міждисциплінарних і нових дослідницьких напрямів;
- побудову відкритої науки;
- підтримку престижу польської науки й зміцнення її позицій на академічній та науковій карті світу.

Реалізацію крайнього пункту планувалося проводити шляхом ініціювання програм підтримки університетів щодо отримання міжнародної акредитації для конкретних спеціальностей. Також ішлося про стимуляцію у формуванні англomовних напрямів навчання. Важливим і досить цікавим елементом піднесення рівня престижу польських університетів була ініціатива, яка полягала в запрошенні на викладацьку роботу до Польщі провідних науковців із першої сотні кращих університетів світу, а також тих, які мають значний науковий доробок [6].

Програма розвитку вищої освіти на період із 2015 по 2030 рр. передбачала підтримку в адаптації іноземних студентів у Польщі. Зокрема, запропоновано поширення навчання польської мови та інформації про Польщу для іноземців, а також низку стипендійних програм для талановитих іноземців. Так, практично в кожному університеті Польщі для іноземців існує адаптаційний курс із вивчення польської мови та культури. Як приклад, наведемо Центр польської мови і культури для іноземців «Полонікум» (пол. «*Polonicum*») на базі Варшавського університету. Центр проводить навчання як для іноземних студентів стаціонарної форми навчання, так і для тих осіб, які приїхали на навчання до Польщі в рамках програм обміну й різноманітних грантів. Навчання відбувається на всіх рівнях від початкового до інтенсивного курсу польської мови. Цікаво, що, окрім навчання, студентам пропонуються безкоштовні екскурсії містом, деякими музеями. У кінці такого навчання видається сертифікат про знання мови на відповідному рівні, який можна в подальшому використовувати, зокрема, для працевлаштування. Також на базі Полонікуму протягом цілого навчального року проводиться окремий цикл занять, присвячених польській культурі та історії, у формі лекцій, аудіовізуальних семінарів, що здійснюються працівниками центру та викладачами Варшавського університету [12].

Наступним важливим елементом у системі промоції вищої освіти Польщі стало заснування Національної агенції академічних обмінів (пол. *Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej*). Ця установа створена 1 жовтня 2017 р. з метою координації діяльності держави, що веде процес

інтернаціоналізації польських академічних і дослідницьких установ, а також усебічної промоції вищої освіти серед іноземних громадян.

У свій план промоції вищої освіти Польщі NAWA включає участь у міжнародних ярмарках освітніх послуг, проведення освітніх семінарів, тренінгів і зустрічей. Це завдання реалізується, серед іншого, шляхом презентації польських національних стендів під прапором кампанії «Ready, Study, Go! POLAND» (перекл. «Готовий, навчайся, іди! ПОЛЬЩА) на найбільших, найпрестижніших конференціях та освітніх виставках у світі. Зі свого боку, кампанія «Ready, Study, Go! POLAND» є частиною згадуваного проекту Study in Europe. Зазначимо, що NAWA в рамках реалізації плану промоції вищої освіти Польщі також надає значну підтримку інституціям, котрі беруть участь у цих освітніх виставках і конференціях, шляхом організації семінарів, тренінгів та зустрічей із місцевими лідерами й представниками влади. Власне такі заходи спрямовані на підтримку польських університетів у досягненні ними обраних освітніх ринків [13]. Серед таких заходів відзначимо цикли конференцій «Direct to Internationalization» (пер. «У напрямі до інтернаціоналізації»), що відбулись у 2018 р. в м. Варшава та присвячені закордонній промоції вищої освіти Польщі й визначенню стратегічних освітніх ринків. Експерти NAWA ділилися досвідом будування потужних комунікаційних кампаній щодо промоції польської вищої освіти, серед іншого на ринках Індії, Китаю та України [2].

Під егідою NAWA проводяться численні зарубіжні освітні зустрічі з метою промоції польської вищої освіти. Так, за підтримки польських дипломатичних представництв у шести містах України у 2018 р. ініційовано польську освітню місію. У рамках цих зустрічей визначено такі завдання:

- зустріч із польською громадою м. Харкова та кандидатами на навчання в Польщі;
- участь у масштабній освітній ярмарці «Education Abroad 2018» у м. Києві з презентацією інформаційних стендів кампанії «Ready, Study, Go! Poland»;
- зустрічі з кандидатами на навчання й презентації освітніх послуг закладів вищої освіти Польщі в декількох містах України [14].

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, промоція вищої освіти Польщі починається в 1990-х рр., із виникнення процесу інтернаціоналізації вищої освіти. Передусім, ішлося про запровадження англomовних навчальних програм у більшості університетів РП. Наступним важливим кроком було приєднання Польщі до ключової програми ЄС із підтримки вищої освіти та поширення мобільності – «Еразмус». Саме участю в цій програмі значно розширено можливості для співпраці та вивчення зарубіжного досвіду. Зі свого боку, при університетах створювалися відповідні відділи в справах іноземних студентів та аспірантів. Однак перші вдалі спроби промоції вищої освіти Польщі можемо віднести до діяльності освітньої

фондації «Перспективи», заснованої з метою промоції та підтримки освіти. Робота фондації полягала переважно в презентації польського ринку освітніх послуг на освітніх виставках і ярмарках кар'єри за кордоном. За ініціативи Фондації офіційно запущено веб-портал studyinpoland.pl, функціонування якого впродовж останніх 10 років дає можливість кандидатам з різних куточків світу на одному інтернет-ресурсі здобути максимум інформації щодо пропозицій та особливостей надання освітніх послуг у Польщі. Важливо, що більшість інформаційних порталів щодо вищих навчальних закладів Польщі мають кілька мовних версій, що значно розширює можливості для абітурієнтів знайти відповідний вуз.

Важливими стали зміни, що відбулися на законодавчому рівні у 2010 р. у сфері вищої освіти РП. Серед іншого прийнято Стратегію розвитку вищої освіти Польщі на період 2010–2020 рр. та дещо пізніше розпочато національну програму підтримки найкращих наукових осередків у Польщі, у яких постало питання щодо формування потужного бренду передових університетів Польщі як для внутрішнього, так і зовнішнього ринків абітурієнтів. Не менш важливою стала ініціатива Міністерства науки та вищої освіти Польщі щодо створення Програми розвитку вищої освіти на період із 2015 по 2030 рр. Саме ця програма дала поштовх до активного поширення викладання польської мови для іноземців і впровадження освітньо-інформаційних курсів про Польщу, а також реалізацію стипендійних програм для талановитих іноземців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Diagnoza szkolnictwa wyższego. Program rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r. Część III / [pod red. J. Górniaka]. Warszawa, 2015.
2. Direct to Internationalization. Warsztaty i szkolenia. URL: <https://nawa.gov.pl/nawa/aktualnosci/216-spotkanie-direct-to-internationalization>.
3. Erasmus w Polsce. Polska w Erasmusie / [red. nauk. M. Członkowska-Naumiuk, A. Sam]. Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2012, 104 s.
4. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. URL: <https://www.nauka.gov.pl/nauka/>.
5. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Krajowe Naukowe Ośrodki Wiodące. URL: <https://www.nauka.gov.pl/komunikaty/krajowe-naukowe-osrodki-wiodace-tekst,archiwum,1.html>.
6. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Program rozwoju szkolnictwa wyższego i nauki na 2015–2030. URL: <https://www.nauka.gov.pl/aktualnosci-ministerstwo/program-rozwoju-szkolnictwa-wyzszego-i-nauki-na-lata-2015-2030.html>.
7. National Tempus. URL: <https://www.tempus.org.ua/uk/tempus/what-is-tempus.html>.
8. Pabian, A. (2008). Student jako beneficjent działań promocyjnych szkół wyższych. *Marketing i Rynek*, № 8, S. 31-37.
9. Perspektywy Education Foundation. URL: <http://perspektywy.org/fundacja/about-foundation/who-we-are>.
10. Politechnika Warszawska. Wydział Elektroniki i Technik Informacyjnych. URL: <http://www.elka.pw.edu.pl/Wydzial/O-WEiTI/Historia#>.
11. Polityka migracyjna Polski – stan obecny i postulowane działania // Monitoring procesów migracyjnych / [red. Departament Polityki Migracyjnej. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji]. Warszawa, 2011, S. 37.
12. Polonicum. Uniwersytet Warszawski. URL: <http://polonicum.uw.edu.pl/dla-studentow>.
13. Promocja i targi. NAWA. URL: <https://nawa.gov.pl/promocja-i-targi>.

14. Ready, Study, Go! Poland zaprasza do udziału w misji na Ukrainie. URL: <https://nawa.gov.pl/nawa/aktualnosci/536-ready-study-go-poland-zaprasza-do-studiowania-najblizszych-sa-siadow>.

15. Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce do 2020 roku – drugi wariant. 2010, S. 79. URL: https://www.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2013_05/59579f9e6efaec82014d6d5be081ca23.pdf.

16. Study in Poland. Krótka historia polskiej internacjonalizacji. URL: www.studyinpoland.pl%2Fkonsorcjum%2Fpdfy%2FTekst_o_umiedzynarodowieniu.doc&usg=AOvVaw1caULOk4e-feoyvmO_OW0.

17. USTAWA z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw Dz.U. 2011 nr 84 poz. 455. Internetowy System Aktów Prawnych URL: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20110840455>.

18. Woźnicki, J. (2010). Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego: 2010–2020. Przedstawienie projektu środowiskowego. *NAUKA*, № 1, 54 s.

FEATURES OF HIGHER EDUCATION PROMOTION OF REPUBLIC OF POLAND

The features of promotion of higher education formation of Republic of Poland are revealed in the article. The process of internationalization of higher education in Poland since the early 1990s is analyzed. The importance of the formation of study programs for foreign students in English is emphasized. The role of the European program TEMPUS is studied in supporting and implementing higher education reforms in the Republic of Poland. There were analyzed the peculiarities of Polish universities' involvement in the Erasmus program, which significantly influenced on an understanding of the educational process in other countries. This initiative is considered in the context of its key role in analyzing of foreign experience in providing higher education services and enhancing the mobility of students and teachers. The key aspects of independent non-profit educational foundation “Perspectives” activities are presented. Its role and place in the system of promotion and support of higher education of the Republic of Poland have been studied. The content and role of the Polish Migration Policy Strategy in shaping the higher education promotion system are analyzed. The article examines the functional features of the involvement of government institutions in the formation of the brand of Polish higher education abroad. The role of the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Poland in maintaining the prestige of Polish science and strengthening its position on the academic and scientific map of the world has been determined. The legislative framework used for the promotion of higher education in the Republic of Poland is analyzed. As part of this research there were presented best practices for the implementation of educational and research programs. The Polish higher education development programs, the specificities of their formation, implementation and evaluation, have been thoroughly studied and analyzed. The special role of Polish National Agency for Academic Exchanges which is coordinating the process of internationalization of Polish academic and research institutions, is revealed.

Key words: higher education, Republic of Poland, promotion, programs, educational policy.

Матеріал надійшов до редакції 07.10.2019 р.